

Nekrologer.

A. P. Tuxen.

6. Januar 1929 døde Militærhistorikeren Generalløjtnant A. P. Tuxen.

Født 1853, blev han 1871 Student, traadte ind i Hæren og naaede efter en straalende Karrière frem til de øverste ledende Stillinger. 1911 blev han Generalløjtnant og kommanderende General i 2. Generalkommandodistrikt, i 1917 i 1. Generalkommandodistrikt og fungerende Overgeneral. Aaret efter traadte han tilbage, 65 Aar gammel. Nekrologerne har givet ham Vidnesbyrdet, at han har været en fremragende Troppfører, hurtig og klar, kritisk og myndig, omsorgsfuld for sine Soldater, fordringsfuld overfor sig selv og sine underordnede.

Fra de tidligste Aar syslede A. P. Tuxen med historiske Studier. Skønt fuldt tilfreds i sit militære Virke, var han maaske inderst inde endnu stoltere over sin videnskabelige Produktion, som gav ham en anset Stilling blandt sin Samtids Historikere. I 1913 blev han Medlem af det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog, i 1918 Æresdoktor ved Lunds Universitet.

Tuxen begyndte sit Forfatterskab som Militærhistoriker, men udvidede i Tidens Løb sine Studier, saa de efterhaanden omfattede ogsaa Udenrigspolitikken. I første Halvdel af det 18. Aarh. fandt han de vigtigste af sine Emner, nogle enkelte i det foregaaende og følgende Tidsrum. Talrige Afhandlinger og større og mindre Værker vidner om hans overordentlige Flid. Slutningen af det 17. Aarh. tilhører Afhandlingerne om Christian V's Udenlandsrejse 1662—63 (Museum 1892), Overfaldet paa Hamburg 1686 (Hist. Tidsskr. 7. R. IV) og Garnisonsliv i Christian V's Tid (Museum 1891), desuden den smukke Skildring af Royal Danois, Ludvig XIV's dansk-norske Regiment 1690—98 (Milit. Tidsskr. XVII, ogsaa som Særtryk) og Aktstykker fra Johan Adolf af Plöns Arkiv (Danske Mag. 5. R. IV). Fra 1896 udgav han for Generalstaben VIII. Bind af *Medd. fra Krigsarkiverne* indeholdende Aktstykker vedrørende Begivenhederne 1813—14. I en

særlig Afhandling (Milit. Tidsskr. XXXVI) skildrede han Slaget ved Sehested. Hans Livs Hovedværk er *Bidrag til den nordiske Krigs Historie*, udgivet af Generalstaben I—VIII (1899 ff.). Det IX. og sidste Bind skal i Hovedsagen være udarbejdet. Selv om Tuxen har haft forskellige Medarbejdere, særlig for Søkrigshistoriens Vedkommende, er dette Arbejde hans selvstændige Indsats i dansk Historieforskning. Dertil sluttede sig naturligt den smukke Biografi af *Poul Lövenörn* (1924). Tuxen var altid interesseret i Personalhistorie, han var i adskillige Aar et virksomt Medlem af Bestyrelsen af Personalhistorisk Forening og har bl. a. skrevet en Bog og flere Afhandlinger om sin Slægt og dens Medlemmer. I Sønderjyske Aarbøger (1925) har han meddelt Minder fra sin Barndom i Tandslet Præstegaard og skrevet om Als og Alsingerne. Endelig kan nævnes, at han paa den nordiske Historikerkongres i Oslo 1920 holdt et senere (af det krigsvidenskabelige Selskab) offentliggjort Foredrag om den danske krigshistoriske Forskning.

Tuxen hørte hjemme blandt de egentlige Faghistorikere og er altid bleven anerkendt som deres jævnbyrdige Fagfælle. Han gennemarbejdede et uhyre Aktmateriale — i danske og udenlandske Arkiver — forstod at vurdere dets Betydning og behandle det efter den moderne Kildeforsknings Grundsætninger. Aar igennem, mange Timer om Dagen var han Rigsarkivets flittigste Gæst. Saa lidt som Edv. Holm stillede han først Problemerne og søgte derpaa ved skarpe og dybtgaaende Indhug at fremdrage Stoffet til deres Besvarelse. Sindigt og roligt lagde han Notits til Notits og lod Billedet forme sig. Hans praktiske militære Viden, Evne til at bedømme et Terræn og forstaa et Kort gav ham særlige Betingelser for Behandlingen af de Emner, som han gjorde til Genstand for sin Forskning. Uden at være nogen glimrende Fortæller forstod han at skille væsentligt fra uvæsentligt, give en klar og omhyggelig Fremstilling, en nøgtern og dog personlig Vurdering.

A. P. Tuxen var en Mand med mange Interesser, som gerne færdedes blandt ældre og yngre Fagfæller, overværede deres Diskussioner og fulgte med i den historiske Litteratur. Af dette Tidsskrift var han en trofast Ven, paa hvis Bistand vi ikke kaldte forgæves.

Axel Linvald.